

Na počitnicah.

I.

„Bo pa le spet križ in večen nepokoj pri hiši!“ Tako je vzdihnila kuharica Urška gor v gradiču Pugledu, ko so ji povedali domači gospod: „Urška, v soboto pride brat profesor s otroci na počitnice. Pripravi, kar je treba!“

Urška, ki jo niso klicali s tem drobnim imenom zavoljo njene mladosti, temveč zato, ker je bila res majhna, — no, Urška je bila že v letih, pa tudi postrežna je bila in tudi rada je imela tiste profesorjeve otroke. Toda ob gospodovem naznanilu so se je vendar polotile sitne misli na tisto neutešljivo zvedavost mestnih otrok, ki doseže vrhunec, ko pridrve „na kmete“.

„O, ti mestni otroci, ti, ti! V vsako reč se vtakne, vse hoče zvedeti. Ne pozna nobene stvari, nobenega poljskega orodja, vprašuje za reči, ki jih pozna pri nas triletno dete.“ Tako je godla Urška tisti dan; pa je spet začela:

„Kaj je to? Čemu je to? Smem vzeti? Kdo naj jim odgovarja dan-zadnem od zore do mraka? Ne loči ti žita od trave; praprot v steljniku in koruza na njivi mu je isto.“ In spet je Urška potokla s kuhavnico ob železni lonec, da je zabobnelo po grajskem mostovžu. No, pa ne iz hude jeze. Še vseč so ji bili včasih po zimi tisti spomini na nemirne dni počitniške. Otroci so otroci!

„Urška, kaj je pa ta-le?“

— „Petelin.“

„Zakaj je pa ta petelin?“

„Ali je ta tudi petelin?“

— „Tisti je puran.“

„Zakaj pa ta ni petelin?“

Tako je šlo kot z motovila...

In v hlevu:

„Urška, je to kravca?“

— „Kravca, kravca!“

„Urška, ali bo moja ta kravca?“

„Urška! — Urška! Zakaj je pa ta-le kravca tukaj bela, drugod pa rdeča?“

„Urška, zakaj ima kravca take roge?“

Tako je šlo danzadnem...

Kdo bo toraj zameril dobri Urški oni vzdihljej: „Bo pa spet križ!“ Saj pridejo tudi kmetiški otroci kdaj v grad, toda ti so vse drugačni. Tudi ti zijajo v neznane reči, v stroje, v rastline, ki ne rastejo po domačih hribih in dolinah; vidijo papige, vsakovrstno pisane; vidijo ladjico na ribniku, a radovedno nihče ne izprašuje, le gleda, in Urška sama rada razlaga malim vaškim paglavcem.

„Vidiš, Barbka, to-le je papiga, in zna celo govoriti.“

Urška pokaže papigi košček sladkorja in ptič se oglasi: Prosim.

„Vidiš, ta-le kos, ta je mojster, ne veš, kako jo zna peti.“

Urška pogladi krotkega ptička, on jo pa vreže: Hej Slovani naša reč slovanska živo klije... Tako je razkazovala grajska Urška te in druge posebnosti v gradiču kmetiški mladini. In rada jih je, saj so tako ljubko-boječi in krotki, ti kmetiški otroci, in za vsako dobro besedo hvaležni. E, mestni so pa vse drugačni, odsile zvedavi, in vprašujejo takisto nesmiselno, da jim je nemogoče odgovarjati. No, pa bo že kako; bo že, ko ni drugače.

II.

„Urška!“ „Urška!“ „Urška!“ usuli so se v soboto zvečer profesorjevi, Bogdan, Milka in Malka v grajsko kuhinjo.

„No, no, no! Ste prišli? No, Bogdan pa že tako velik! In Malka, kakšna je! Pa še Milka, ti žabca ti, kakšno je!“ Takisto jih je ogovarjala dobra Urška, z desno jim segala v roke, z levico jim pa gladila lase. Čisto je pozabila na svojo prejšnjo nevoljo.

„Je že vse pripravljeno za vas. Otročički, večerjali boste, potem pa spat, trudni ste. Vsak ima posteljco tam kot lani.“

„Kaj ne, Urška, pa molili bomo z vami zjutraj in zvečer kakor lani“, jo ljubko pogleda Milka. „Tudi doma smo vedno molili tisto: „Sveti angelj.“ „Pa pod tvojo pomoč“ dostavi Malka. „Pa duša Kristusova“ pripomni Bogdan. „Bomo, bomo“, jih potolaži Urška vsa srečna. „Vse bomo.“

V nedeljo je bilo še komu podobno. Urška je imela svoja opravila doma in v cerkvi, in tudi otroci so šli z gospodom stricem k službi božji. Vezale so jih pa še tudi nekoliko spone mestnega življenja in šolskega reda.

Ampak v pondeljek! Ptiček, ki se izmuzne iz kletke, ne zna tako. Vse so preleteli, vse pretaknili, vse drugo prekričali in prevpili.

„Srečni otroci!“ sta modrovala brata, gospodar in profesor, opazujoča jih pri oknu.

„Naj se nekoliko izprelete reveži, saj so vedno v kletki“, jim je privoščila Urška v svojem dobrem srcu.

Kar usuli so se spet v kuhinjo. „Urška!“ „Urška!“ „Urška!“ „Zrnja, zrnja, zrnja!“ Zasedili so na vrtu hišico, v kateri so pokladali po zimi ptičkom vsakovrstnega semena, da revčki niso trpeli gladu.

Zaman jim je trdila Urška, da ptički zdaj poletijo ne potrebujejo zrnja, da bi se jim sipalo, ker ga jim je ljubi Bog nasul po vseh poljih, — pa kaj, zaleglo ni nič. Morala je poseči v predal.

„Meni!“ „Meni!“ „Meni!“ hitelo je troje ust, in šestero rok se je hitaje dvigalo k Urški.

„Bogdan!“ tako se je odločila Urška; seveda deček je deček, in najstarejši je. Njemu je izročila zrnje.

To so jo pcedili, Bogdan od veselja, Milka in Malka pa iz radovednosti, in morda je bilo tudi kaj zavisti primešane.

Toda, česar se človek posebno veseli, je rado polno grenjav.

Tudi tu je bilo.

Kaj pak, kdo bo pa gledal v takem veselju pod noge; saj tudi ptiček, žvrgoleč v vejevju, ne gleda pod noge. In tudi Bogdan ni. Zato ga je pa goljufalo. Samo ena stopnjica je bila odveč. Pal je, kakor je bil dolg in širok, in zrnje se je razsulo po pesku.

„Zdaj pa imaš!“ zašepeče Milka.

„Kje pa si?“ ga odblizgo ogleduje Malka z očitim izrazom škodoželjnosti na sicer nedolžnem obrazku. Pa če zvé papá!

To so skrivali, in Urška jim je pomagala. Gumbe, ki so odleteli, je prišila; obleko skrbno osnažila; semtertja je bilo treba tudi parkrat ubosti s šivanko, toda dlani in kolen pa dobra Urška le ni mogla popolno popraviti. Nekaj priž je le ostalo.

Zrnje so pobrali golobčki. Kar ga je pa ostalo v papirju, ga pa tudi niso nesli v ptičjo hišico. Pa saj je bila težava priti še nazaj v kuhinjo s pobitim Bogdanom. Nikamor se ni spustil na noge, ako so ga videli oče ali stric, in vse bi bilo ostalo tajno, da ni bilo Milke. Pa ta jeziček drobni vse izklepeče.

No, tudi potem ni bilo sile.

„Boš pa še drugič brez glave letal okrog!“ To in en pogled očetov — pa je bilo opravljeno. Bogdan je pa še teden dni ogledaval in celil dlani in kolena. Šele potem je bilo zanj opravljeno.

Ferdinand Gregorec.

Veseli kosci.

Kose jeklene čez rame,
Hajdi na zeleno plan!
Glej, za gorami že svita
Novi se dan . . .

Juhu-hu — radosti polno
Vriska nam mlado srcé,
Z nami se tiho raduje
Rosno poljé.

Zdravo, veselo nam jutro,
Zdrava, ti zelena plan!
Kose, le krepko žvižgajte
Preko poljan!

Cvetke, nagnite glavice,
Smrt prihitela je v vas:
Zadnje slovo vam zvonijo
Kose na glas . . .

Toda nam koscem veselim,
Kaj so cvetice nam mar?
Srca zdaj mlada ogreva
Solnčni nam žar.

Le zavriskajmo veselo,
Pesmi zapojmo lepé!
Radostno v prsih nam bije
Mlado srcé . . .

Zvonimir.

